

САНА ОЛОХ

Хабьат

1931 оыл алтынньы
15 күнүттэн тахсарССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 129 (4552)

1974 сый. Алтынньы 26 күнү

СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

МОНГОЛ ДОБОТТОРБУТ—ЧУРАПЧЫГА

Бүгүн, алтынньы 25 күнүгэр, бийиги оройуонмутугар Монголия Народнай Республикатын Гоби-Алтайскай аймагыттан делегация кэллэ.

Делегацияны Гоби-Алтайскай аймак Тайшир сомонун тыа хаһаайыстыбаннай холбоһугун председателэ, МНРП Кийи Комитетын чилиэнэ, МНР Үлэтин Геройа Г. Лодойхуу салайар. Делегация састаабыгар бааллар: Бигэр сомонун партийнай тэрилтэтин секретара Л. Дашдабаа, Халиум сомонун «Коммунизм иһин» тыа хаһаайыстыбаннай холбоһугун председателин солбуйааччы З. Эрдэнэ уонна Жаргалан сомонун «Кытаанах добордохуу» тыа хаһаайысты-

баннай холбоһугун председателин солбуйааччы Д. Жебэгсүрэн.

Быраатты Монголияттан сылдьар делегацияны ТХССНЧИ директора, профессор М. Г. Сафронов арыаллыыр.

Делегацияны райсовет исполкомун председателэ Р. Р. Бурнашев приемалта, бийиги оройуонмут олоһун-дьаһабын, үлэтин-хамнаһын кытта сийилин билиһиннэрдэ. Ыалдьыттар кыраайы үөрэтэр музейы көрдүлэр, олоһун-дьаһабы хааччылар комбинатка сырыттылар, үлэһиттэри кытта көрсөн кэпсэттилэр.

Ити күн монгол доботторбут Эрилик Эристин аатынан совхозка табыстылар.

Советскай Союз үлэһиттэрэ!
Үлэ үрдүк онорумтуотун уонна производство үрдүк көдүүһүн ситиһин, абыһах ороскуотунан элбэх, бастын хаачыстыбалаах бородууксуйаны биэрэргэ дьулуһун!

(Улуу Октябрьскай социалистическай революция 57 сыла туолуутугар ССКП КК Ытырыыларыттан).

УЛУУ ОКТЯБРЬ 57 СЫЛЫН КӨРСӨ

Бастын көрдөрүүлээхтэр кэккэлэрэ ханыыр

ЧАКЫР ОТДЕЛЕНИИНЫН ба-
ры да фермалара урут үгү
ыйыһыга атыттаран хаалан, ку-
туруунка сыйылар буолаллар.
Оттон кэлин икки сыттан бөтөх
манна үгү иһин охсуһуу күүһү-
рэн, бастын көрдөрүүлээхтэр
кэккэлэрэ ханнаа. Бирдинилээн
манньыксыттары тэһинэ бүтүн
коллективтар совхоз бастынна-
рын ахсааннарыгар киирдилэр.

Сүөсүһүттар ортолоругар
интэр-ойдоттор уонна төрийэр үлэ
лаппа түбүстэ. Эбни аһылыгы
дэлэйдик оҕорон ситэр, өрдүк
комбинат, лабытаны, а. д. а.
индустрия туһанаар буолдулар.
Иһары санитары графика туту-
булауута төрүбү ыһыга уонна
үгү ыһын үрдэтингэ эмнэ бил-
лэрдик көмөлөстө.

Райсовет депутата, эдэр ком-
мунист А. И. Сергеева старинай-
даах биир манньыксыттаах Сомон
Сайылыгы фермата совхозка
биир бастын үлэлэх коллекти-
вынан буолла. Депутат салайар
сүөсүһүттар патиетка тутуах
сылык төлүс ыйыгар биир ыһах-
тан 1723 кг үгү ыһа былаан-
нарын 239 кг-нан аһардылар, ол
иһиттан сайылыгы түөрт ыйга
1276-ымы кг үгү ыһаанар фер-
малар икки ардыларынаа соци-
алистическай куоталаһыта
иккис миэстэттэн түспөккө кэл-
дилэр. Е. Васильева, Е. Егорова,
М. Старостина мөччиргэн көмүгэр
ыһахтарын аһыттан 1272-кил-
о—1448-тымы кг ыһабылар. Оттон
үс квартал устата 1812—2272
кг үгү ыһабылар.

Кинилэр бийылыгы ураты кыс-
тыкка эбни аһылыгы күүскэ
ситэрэн, сүөһүнү көрүүнү-хара-
йымы лаппа кичэйэн олутуу-
сүтүүнү таһаарбат уонна үгү
ыһымын үрдэтэр иһин күүскэ ту-
рунан үлэһин-хамны сыйдылар.

Н. ФЕДОРОВ

бийиги обществ. көрр.

Эрилик Эристин

аатынан совхоз.

Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын IX сессиятын туһунан информационнай иһитиннэри

1974 сый алтынньы ый 24 күнүгэр үлэһиттэр депутаттарын XIV ыһаарылаах оройуоннаабы Советын төхсүс сессията буолла. Ойно райсовет депутаттарыттан ураты сельсоветтар исполкомна-
рын председателлэре уонна секретардара, государственнай учреж-
дениелар, тэрилтэлэр салайааччылары, оройуон партийнай, совет-
скай салайар үлэһиттэрэ кытыннылар.

Сессия манньык боппурдустары көрдө:

1. «Үлэһиттэр депутаттарын Советтарын депутаттарын Ста-
туһун туһунан» Сокуону олоххо киллэрин туругун уонна ити
Сокуон көрдөрүүлэригэр сөп түбэһиннэрэн нэһиликтэр Советта-
рын төрийэр-массабай үлэлэрин салгыы тупсарар дьаһаллар тус-
гарынан. Дакылаатчыт райсовет исполкомун председателэ, депутат
таб. Р. Р. Бурнашев.

2. «Үлэһиттэри коммунистическай иитиһэ библиотекалар оруу-
ларын үрдэтин туһунан» ССКП КК уураабын толорууга Советтар
уонна культурнай-сырдатар учреждениялар сөрүнтэ. Дакылаат-
чыт райсовет исполкомун культурага отделын сибидиссэйа, де-
путат таб. И. И. Нандинская.

3. Тэрэһин боппурдустар.

Дакылааттары дьүүлэһингэ тыа эттиһэр: тт. Е. Д. Барашкова
—Кытаанах нэһилиэгин Советын исполкомун председателэ, С. В.
Ночеткова—депутат, Карл Маркс аатынан совхоз кылаабынай
агронома, М. В. Зякина—республикатаабы библиотека үлэһитэ,
Е. П. Коркин—депутат, райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыба-
тыгар управлениетын начальнига, А. Е. Филиппов—депутат,

райсовет исполкомун, нуруу үрээдиригиттэр отделын сибидис-
сэйа, А. С. Шадрин—депутат, интернат-оскуола директора, В. В.
Игнатова—депутат, ат-үгү комбинатын производства сибидис-
сэйа, М. С. Леонтьева—Хайахыт нэһилиэгин Советын исполкомун
председателэ, М. С. Ононеникова—депутат, райсовет исполкомун
үлэ отделын сибидиссэйа, Т. В. Попова—Болтоно сельскай би-
блиотекатын сибидиссэйа, У. Е. Манарова—депутат, Субуруускай
аатынан совхоз манньыксыта.

Сессия дьүүлэһилибит боппурдустарга туһаанаах быһаары-
лары ылыһа.

Тэрэһин боппурдуска сессия Эрилик Эристин аатынан сов-
хозка бөрөгөтүү бэрээдэгинин бийэтин идэтинэн үлэһин бары-
тынан сибээстээн депутат таб. С. И. Сергеев райсовет исполкомун
тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын начальнигы уонна ис-
полком чилиэнин абаһинаастарыттан босхолоото.

Райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын
начальнигынан, исполком чилиэнинэн депутат таб. Е. П. Коркин
бигэрэтилиннэ.

Сессия оройуон Советыгар I №-дээх Толооннобу быһбардыр
уокруктан депутат А. С. Негевицина уонна 22 №-дээх Бөрөгөдү
быһбардыр уокруктан депутат А. А. Чепалова оройуон тас от-
тутар барычтарынан кинилэр депутатскай боломуочуулары
тохтотор туһунан көрдөрүүлэрин ылыһа, ити уокруктарга
аһын быһбардары ыһаарытар райсовет исполкомун соруудахтаа.

Оройуоннаабы партийнай актив муннбаа

Народнай дружиналар үлэлэрин төрдүттэн тупсарыахха

ССКП райкомун иккис секретара таб. М. Е. ПЕРМЯНОВ дакылааттыттан

Бийиги дайдубутугар общество
олоһор дьүөрэлэспит буруйу
оҕорууга, бэрээдэги, диксиши-
лиһини кэһингэ, сир-майгы
өттүнөн сатарыйыһа тикрээр
ханык да социальнай төрүттэр
суохтар. Советскай иһин сага
мөссүөнэ, иһин коммунистическай
морала уонна мировоззренията
эргэ олох хавыһынааһарын ута-
ры ахсаабат, айылыһыттыа суох
охсуһууга бигэрэтиллэр.

Ол эрэри, ССКП XXIV съези-
гэр билиэтэминтин курдук,
коммунистическай моралга тун-
утары инсэлэх, барыһыах бу-
луу, баһамы көрбөһүн, холуна-
ры, анонимнай баһаардыны,
итириктээһин эһин курдуктар.

общественнай бэрээдэги уонна
дисциплиниһини кэһин чакчы-
лара сөрөх түбэлтэлэргэ тахсыта-
лыһаллар.

Бийиги партибыйт уонна Со-
ветскай правительствэ итинник
түктэри быһыылары утары ох-
суһууну күүһүрдүүгэ партийнай,
советскай, административнай ор-
ганнар, общественность күүстэ-
рин түмүүгэ түбүлэһит дьа-
һаллары олохтууллар. ССКП КК
1972 сый ыам ыйыгар «Арыгы-
лаһыны уонна алкогольнэи ута-
ры охсуһууну күүһүрдөр дьаһал-
лар тустарынан» уураах ылым-
ыта. Быһыл нам ыйыгар

партия КК уонна ССРС Министр-
лэрин Совета общественнай ба-
рээдэги харыстааһыһа үлэһит-
тэр бэйэлэрин көрүлээһиннэри-
нэс тэриалибит добровольнай
народнай дружиналары (НД)
бөрөгөтүгө уонна кинилэр үлэ-
лэрин салгыы тупсарарга ана-
лаах уураагы таһаарбыттара, от-
тон ССРС Верховнай Советын Пре-
зидиума «Общественнай бэрээдэ-
ги харыстааһыһа добровольнай
народнай дружиналар сүрүн баа-
һыһымыта. Итинэн сибээс-
тээн бес ыйыгар убадастаары
партийнай актив муннбаа об-
щественнай бэрээдэги салгыы

бөрөгөтүүгэ республика партий-
най, советскай, административ-
най органнын уонна обществен-
най тэриалларын сорукарыт
туһунан боппурдубу дьүүлэһи-
тэ, бийиги иннибиттэр бөч-
чумнаах сорукары туруорбута.
Уһаа ыйылыһыт улахан
суолталаах дьаһаллары олоххо
килэрингэ ССКП райкома, рай-
совет исполкома, партийнай,
комсомольскай уонна профсоюз-
най тэриаллар, олохтоох Совет-
тар, административнай органныр
үгүс өрүттэх интэр, Эриктэр үлэ-
лэри ыһадылар. Көһини биир-
мэра ССКП райкомун бөрөгүгэр,
райсовет исполкомугар, маһнай-

гы сүбүөх партийнай тэриаллар
мунньахтарыгар оройуонга бу-
руйу оҕорууну утары охсуһууга,
общественнай бэрээдэги бөрөгө-
түүгэ сыйыһаннаах боппурдустар
былааннаахтык дьүүлэһиллэр
буолдулар. Бэрээдэги харыстаа-
һыһа общественность баһачча
кыһар буолан иһэр.

Ол эрэри бийиги бу үлэһин
тэриһиниһиттэр—үгүс итэһэстэр,
көтүтүүлэр, быһаарыһалар баал-
лар. Интэр-ойдоттор, сөрөтөр-
сөмөлүр үлэһит көдүүһа өссө
да намыһах, көрдөбүгэ ыһааһы-
нан аһиһэттэһэбэт. Ол охсуһууга
оройуонга буруйу оҕоруу, кулу-
(Бүтүүгүн 2-с стр. көр).

Народнай дружиналар үлэлэрин төрдүттэн тупсарыхха

Москвичтар — БАМ тутуутугар

МОСКВА. Стандартнайа суох оборудованиены огорор Александр Матросов аатынан заводка БАМ тутуучуларыгар анаан «Березна» типтээх остолобуйдар бэлэмнэнэлэр. Бу сандаагы толорууга активнай кыттылыны комсомольцтар ыыаллар.

СНИМОНКА: остолобуйдары хомуйар площадкаҕа.

С. ЗАЛЕТОВ фотота.

ССТА фотохрониката.

Отчуоттуур-быыбардыыр партийнай мунньахтар

СҮРҮН БОЛБОМТОНУ— ҮӨРЭТЭР-ИТЭР ҮЛЭБЭ

Чураачы орто оскуолатынаа-
ды маңнайгы сүбүөх партийнай
тэрилтэ коммунистара, бэйэлэрин
үөһсэй мунньахтарымгар секре-
тары Н. М. Керемасов биир
сыллаах отчуотун истэн бараннар
көмө кэлсэтигин ыттылар. Бу
тэрилтэ учуотугар 24 коммунист
турар, онон оскуолаадыаары
партийнай тэрилтэлэртэн биир
бодоннор.

Отчуоттуур дахылаахха уонна
кэлсэтигэ ыттыбыт 10 комму-
нист сүрүн болломтону үөрэтэр-
митэр үлэни тупсарыма ту-
һайдылар. Партийнай үөһсэй
мунньахтар 13-тэ буолабыттар,
онно бу боннууос араас хайыс-
халарынан бириэмэттэргэ көрүл-
лөн, дүүһүлүлүн иһилибит,
үлэ быһаарыахтык ыттыллыбыт.
Оскуола үрдүнэн политическай
үөрэх үчүтэйдик тэриэхтибит.
Үөрэтэр-митэр үлэни тупсарыма
үгүс мероприятиелар ыттыллы-
быттар. Ол араары ыттыллыбыт
уурдактар туолууларын тэри-
йиҥа уонна хонтуруоллааһынҥа,
ыттылар мероприятиелар ко-
дүүстээх, үчүгү түмүктөрдөөх
буолууларын сатыйыма таһа-
рыллыбыт итэбэстэргэ коммуни-
стар албах этигини огордулар.

Оскуола администрацията на-
быллык үлэлиирэ, чопчу бонну-
уостарга бэрэбиэркэлэр ыт-
тылан, ол түмүктөрө дүүһүл-
билибиттерин канииттэп, онуоха
дьаһал маагы бэрэдэгинэн
септөөх бирикэстэр таһаарылаан
иһиллэбэттэрэ боччумнаах итэ-
дэһинэн ыйылына. Кэлин би-
риэмэҥэ төрөппүттэри кытта
үлэ мөлтөтүлүбүт. Классруктар
үлэлэрингэр үгүс итэбэстэр, көгү-
түүлэр бааллар. Сорохтор бука,
тын инициативата суох үлэлиил-
лэр, баччаанҥа дьэри үлэлиир
былааһына да оносто иликтэр.
Маннак быһымына таһаараччы-
ларга септөөх көрдөбүд туруу-
руллубах.

Үгүс тыл өтөччилэр үөһсэй
нэччилик ортолоругар итти

үлэбэ уонна үөрэх хаачыстыба-
тык тупсарымаҥа бээр итэбэстэргэ
тохтоотулар. Үөрөбү билин өстө-
дө намыһах, математика, физика,
химия күрдүк предметтэргэ
хаалан иһин баар. Оскуола со-
рох салайар үлэһиттэрэ кылаас
тарыхын уонна пионерскай,
октябртскай үлэбэ кыттыба-
тар. Ордуу үрдүкү кылаастар
үөрэнэччилэритэр араас нө-
руускалары биэрингэ, кинилэр
активностарын сайыннарыма
үлэ ситэтэ суох. Учууталлар
Веремея камптар оролору кытта
үлэһэбэттэр, кыһааһы кэмэ-
ыттылар мероприятиеларга,
үрүөк тас өттүгэр үлэбэ кыт-
тылар ситэтэ суох. Үөрэнэч-
чилэр ортолоругар дисциплина-
на бэрэбээх туруга мөлтөх.

Оскуола салайатын өттүттэн
физкультурнай үлэбэ септөөх
кыһааны ууруллубатын, физзал
оромуоннэммэтэрин, инвентардар
үксэ эргэрииттерин, алдыккыт-
тарын, сана булуллубаттарын,
оннооор площадка да суоһун
туһунан этилиһи.

Отчуоттуур кэмгэ партийнай
тэрилтэ биир да киһинэн түм-
мэтэх. Общественай тэрилтэ-
ри салайыма сорох итэбэстэ
таһаарыллыбыттар. Кыһааһы
оскуола үлэтигэр септөөх оро-
һуу өтөбуллубатах.

Партийнай мунньах партий-
най докумуоннары ыларымаҥа
бэлэмнэни уонна бу сүткэп
суолталаах тэрээһин-политичес-
кай дьаһалы ытты кэмнэ
үгүс үлэлэр ыттыллыбыттарын,
коммунистар баһымыр-хөбүлүү
оруоллара биллэрдик үрдэбитин
билиһтэ. Баар итэбэстэри
туоратыма иһинки соруктар
туруорулунулар.

х х х

Партийнай тэрилтэ секрета-
рын үлэбэ ортогон сылаалана.
Партийнай тэрилтэ секрета-
рынан Д. П. Младина быыбар-
лана.

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).
гизнааһын, общественнай бэрэ-
дэс кэһин түбэлтэлэрэ саагыма
таһаарылла тураллар. Быйын то-
дус ыйга ааспыт сым туһааннаах
кэмнээбэр хөдүбүнай буруйу
огоруу, общественнай бэрэдэс
кэһин чаччыларга иккэс «тутуун
эбилиһинилэр, характерларыннан
биллэ-көстө ыараахтар. Итин-
тик чаччылар Болтоно уонна
Хатыны наһааиһаарыгар, рай-
потребобществоту, «Межколхоз-
строй», аэропорт коллективтары-
гар ордуу үгүстүк таһаарыллы-
нылар. Бастайааннай үлэбэ суох,
маамайы дьоннор оройуонга
кэлин араас көрүннээх буруйу
огорууларга аһаа элбэтэ. Иччак
ортотугар итэр үлэ мөлтөбөр
тайтаран састарын ситэ илик
оролор, оскуола үөрэнэччилэрэ
буруйу огорууларга, обществен-
най бэрэдэс кэһинилэрэ таһа-
турар.

Общественай бэрэдэс хара-
астааһынҥа, эргэ олох хаалы-
һыннарын утары өхсүһүүгэ
добровольнай народнай дружина-
лар биллэр-көстөр оруолу ыдыа-
таахтар. Ол эрээри партия уонна
правительство аһааһах уураах-
тара таһаарытыттан ыла ааспыт
биримэҥэ даһаны оройуон олох-
тоох Советтара, партийнай тэ-
рилтэлэрэ бу мааһабыай обще-
ственай тэрилтэ үлэтин сөрү-
түүгэ боччумнаах дьаһаллары
ыла иликтэр. Үгүс сирдэргэ ДНД-
лар састааһытара толору санар-
дыла, штабтара дьиннээхтик
бигэрэтиллэ иликтэр. Өрөбүл,
бырааһыннык күннэригэр об-
щественай мистэстэргэ, уудуһа-
ларга дружинниктар патруллаа-
һыннара кэмнэки бириэмэҥэ тэ-
риллибит буолла.

Балларын күрдүк, буруйу ог-
руу уонна общественнай бэрэ-
дэс кэһин сүрүн биричииналы-

Дакылаат сүмбүһүн кэлсэ-
тингэ тым эһиһт актив муннь-
аһын кыттылаахтара ДНД-лар
үлэлэрин сана көрдөбүлэргэ
түбэһиннэһэн уларыта тутуута,
оройуонга буруйу огорууну
туоратыма, общественнай бэ-
рэдэс бэрэдэс кэһини өгөрдүлэр,
сирдээх этиһэлэри иһиллэрдилэр.

Народнай дружиналар
оруолларын үрдэтигин, бу добро-
вольнай общественнай тэрилтэ
коммунистара, салайар үлэһит-
тэри тэриһиттэн саадылаахха, —
дир Карл Маркс аатынан сов-
хоз парткомун секретара М. Г.
Оконешников. —Билигин оро-
йуонга барыта 600-төн таһа
дружинник баар ааттаах да,
итинтэн коммуниста, салайар
үлэһитэ, бука, аһаах буолуо.
Онон туох-хаһык киниһэ
ДНД-ларга партийнай, советскай,
хаһаайсытыбаныай актив бөйө-
һүнэн киирэн үлэлирини сити-
һнээхэ.

Оройуон прокурорун эбэһи-
һын толорооччу А. Х. Салгы-
нов: бөйөһүн этиһиттэр буруйу
огорууну уонна общественнай
бэрэдэс кэһини утары өхсү-
һүүгэ салайааччылартан көрдө-
бөдү күүһүрдүү маадыларын
тободоһон билиһтэ. —

Онону итингэ төрөппүттэр
быһаарар оруулаахтар. Ол
үрдүнэн үгүс сирдэргэ бу дыма-

риттэн бириэмэһинэн, бары ал-
дыархайлар төрүөттэринэн ары-
гылааһын буолар. Кэһинки сыл-
ларга таһаарыма буруйу ыры-
тан көрдөххө, хөдүбүнай буруйу
огоруу 70—80 бырыһыана, об-
щественай бэрэдэс кэһини 100
бырыһыана арыгылааһынтан,
итириктэһинтэн сибээстээх. Ол
үрдүнэн бу общественны утары
көстүүнү утары өхсүһүү быһаах
билигин даһаны мөлтөх туруу-
таах. Государственай быһаас
«оолтоох» органнын аһааһах
быһаарылар бааһарын үрдү-
һүн үгүс сирдэргэ арыгыны
аһааһаһын төһө да бэрэдэстэйи
илик. Эргик тэриһтэлэрэ рэ-
һиннай таһаар аһаарын бөһ-
һаһынтан биири арыгыны
аһааһаһынтан киллэрэ олоһо-
лор. Итириктэһитэри, арыгы дьа-
һыннан күүсэ сүтүлүбүтүтэри об-
щественай самаллаһыма аһааһын
ситэтэ суох, аһааһын система-
лаахтык тэриһиһт.

Үлэһиттэри коммунистическай
итингэ коллектив, салайааччы
оруулу, аһааһынҥа урдэти
туһунан СССР КК көрдөбүллэ-
ригэ үгүс коллективтарбыты-
һын уонна салайар кадрдарбыты-
һын ситэтэ суох толорулааһылар.
Оройуонга дьон итэр үлэни
тиһах быһаарыма туруорар, аһа-
аһаах производственай быһааһы-
ры уонна соруудахтары толоруу-
һын эрэ үлүһүйэн үлэлиир сала-
йар кадрдар суох буолбатахтар.
Коллективка итэр үлэ Сүбүрүөс-
кай аһааһын совхозка (директор
таб. Жебсан В. Х., партком сек-
ретара таб. Кривошапкин А. М.),
райПО-га (председатель таб. Ко-
журов Н. А., партийнай тэрилтэ
секретара таб. Григорьев Д. И.),
тутуу учаастагар (начальник
таб. Дуранов В. П., партийнай
тэрилтэ секретара таб. Полятин-
ская А. А.), промкомбинатка

х х х

лаа эһиһтэ суох сыһыаннаһар,
түктэри быһылаһаһа төрөппүт-
тэри кытта олохтоох Советтар,
аһын общественнай тэриһтэлэр
анаан-минээн үлэһэбэттэр, өтгөн
оскуолааар недеколлективтара
мааһаһын иһилиһээх олоһо-
рдыгар болломтолорун ситэ
уурбааттар. Бу итэбэстэри иһи-
китин хойһаан да туоратар наа-
далаарын туһунан райсовет
исполкомун йоруот үөрэриһити-
гэр отделын сабыдассайы А. Е.
Филиппов эттэ.

Общественай бэрэдэс
бэрэдэс кэһини, үлэһиттэри, ордуу
өдөр иччакы итингэ культу-
рай-сирдэтар үлэ улахан ко-
мөһөөх, дьир Соловьев наһа-
иһитин Советын исполкомун
председателя Н. С. Софронов.

Ол үрдүнэн бийиҥи ыраах,
өйдөө олоһор наһааиһаарыгар
дьон ыйы ыйыһа киниһэ көр-
бөттөр, сельскай Культура дьэ-
директора суох. Хаһаат, сүрү-
һааһа, почта хам-түн эрэ көдөр.

Иччак ортотугар итэр үлэ
итэбэстэригэр өһөһүлүбүт при-
тическай этиһэлэри септөөхтөрү-
һын аһаһа турар, БВСЛКС рай-
комун бастакы секретара А. С.
Шинигин ити итэбэстэри туо-
ратыма комсомольскай тэриһтэ-
лэргэ партийнай салааһын
туһаарыма маадылааһар мунньах
кыттылааһытэри болломтолорун
туһааһа.

(директор таб. Игнатен С. И.,
партийнай тэриһтэ секретара таб.
Захаров Н. И.), коммуналь-
най предприятиелар уонна тупсары
огоруу комбинатыгар (директор
таб. Дьяковскай С. М., партий-
най тэриһтэ секретара таб. Вар-
ламон С. И.) мөлтөхтүк ыттал-
лар.

Билигин бириэмэҥэ идеологи-
ческай үлэ мөһөһүнэн коллектив
моральнай-политическай туруга
буолар. Партия итингэ көрдөбү-
лү туруорар. Онон партийнай
тэриһтэлэригэр, салайааччылар-
быт итингэ бэйэлэрин үлэлэри-
гар септөөх түмүктэри өһөһтө-
лөрө уолдыһа.

Общественай бэрэдэс бэ-
рэдэс кэһини, үлэһиттэри итингэ
профсоюзтар райкомнара уон-
на месткомнара аһаһыт өттү-
гар бу боннууоска итэбэстээх-
тык үлэһэһ кэллилэр. Ити иһи-
китин учуоттаныма тустаах.

Буруйу огорууну, обществен-
най бэрэдэс кэһини утары
өхсүһүүгэ партийнай тэриһтэ-
лар таһаарыстыма тууттар, тө-
рөппүттэр комитеттарын, дьах-
таллар советтарын күүстэрин
тумаһыма, туһааналлара мааһа.

Хөдүбүнай буруйулары аһа-
һынҥа бийиҥи административнай
органнырбыт билигин даһаны бы-
һаарылар таһаараллар. Оро-
йуонга правопой пропаганда си-
тэтэ суох ыттыллар. Бу итэбэс-
тэри туоритар сорук турар.

Партийнай тэриһтэлэр, БВСЛКС
райкомд, үөрэх салаата ич-
чак ортотугар итэр үлэни
тупсарыма кэскиллээхтик, чопчу
быһаарыахтык үлэһиттэргэ,
оскуолааарга, недеколлективтарга
көмөһу, хонтуруолу күүһүрдэ-
лэрэ эрбэллэр.

Народнай дружиналарга бу
үлэбэ дьоруудаах, наһааиһаары-
га авторитеттаах таһаарыстары
—коммунистара, комсомольцара,
салайар үлэһиттэри иһиһтик
тардылаахха. Кинилэри обществен-
най бэрэдэс кэһини толорулаа-
рутар септөөх мистэһин, мааһа
буоһуларын, транспорһын туту-
луга суох хааччылаахха. Манна
барытыгар олохтоох Советтар,
хаһаайсытыбаныай салайааччы-
лар көмөһөһүөх тустаахтар. Бу
туһунан аһаһа мунньаһар Эриһи
Эриһини аһаһын совхоз ди-
ректора Р. А. Филиппов сааһай
септөөх этиһини огордо.

ДНД-лар оройуоннаары штаб-
тарын начальнигы, райсовет ис-
полкомун председателин саабу-
һааччы М. И. Белях эттэ.

Дружиналар үлэлэрэ—хам-
һаһыма буолбатах, күһнөтэ,
утумнаахтык, быһаан быһыһы-
һын ыттылаахтык. Уөһсэй,
надективнай дьаһаллары сөргө
сорох дьону кытта бириһиһэһ
итэр, сэрэтэр үлэ көрүлүөх-
таах. Ол эрээри бийиҥэ ити
барыта учуоттанар буолбатах.
ДНД-лар үлэлэрин салайыма
үгүс сирдэргэ, куолутугар эрэ,
үрдүнэн сыһыаннаһыма баар.
Партийнай тэриһтэлэр, сельс-
веттар исполкомнара этиһэлэри
хатылаан таһаарбааттара мааһа.

Түругурдун ССРС норуоттарын интернациональной бииргэ сомоболоһуулара уонна бырааттыы добордоһуулара—ССНП ленинскэй национальной политикатын улуу кыйыты!

(ССНП НК Октябрьскэй социалистическэй революция
57 сыла тубаһуугар Ынырыларыттан).

Чэлгийэ сайдыы суолунан

Узбекистон үлэһиттэрэ сезон сабаланыарыттан 5 мөлүүһөн тонна хлопоты хомуйдулар. Бу сылларга билигин республика киэҥник биллэр. Республика үлэһиттэрэ, тоһо да кураа-бы саас уонна сайын буоллар, быйыл итинчэ албох хлопоты хомуйарга былааннамыттара. Хлопок плантацияларыгар кураантан уу тийибэт куттала үөскэбитэ. Ол иһин курааннабыт аройуоннарга саҥа хамсаалары хайы, артезианскэй скважиналары үүтүөһүн ыытас бол-доххо ыһтыллыбыта. Аны итинчэ албох оборудование наада буолбута, ону атын быраат-ты республикалар предпринимелара субаллык ыталабыттара.

Узбекистон ССР тариалибитэ хайбаллаах 50 сыла туолуутун көрсө тохусе пятилетка төрдүс сылын былаанын болдьоһун иһинна төлөргө предпринимелар коллективтара үрдүтүлүбүт эбэлэстэтибитэри ылыммыт-тара. Былааны таһынан оҥоһуллубут бородууксу-на—бу эһин ылымнар тракторлар, хлопоты хо-муйар машиналар, экскаватордар, химикаттар, өһөөх металллар, кыйыа көмүс, атах таһаа, минераллар таһастар. Ити ааттаммыт таһаарлар Ташкентта, Чирчикка, Навоита, Ферганада, Ал-малыкка, Мурғутаука оҥоһуллаллар.

Кызылкум кумах куйаарыгар, Каршинскэй истиэбэгар таһы хосточчулар таһалтан уонна кумах буурбаттан куттаммакка үлэһиттэр. Киһилэр соторутаагыта үрдүк кириһити сити-һилэр. Сууска айы 100 мөлүүһөн кубометр айылаа таһы хостуур буоллулар. Күөх өттүн

Бухара—Урай, Орто Азия—Кини уонна да атын мастралларынан ыһтыллар.

Сырдарыятаагы ГРЭС үбүс энергоблогун болдьоһун иһинна монтажаһын ыһтыллар. Юбилейнай сылга кини кыамтата 900 тыһын-ча киловатка тийиһэрэ, өттөн кэлин 4,4 мөлү-йүн киловатка тириэрдиллэрэ. Оччоҥо кини дойду тепловый электростанцияларыттан биэр-саамай бодокторунан буолуога.

Узбекистон чэлгийэ сайдылутун биэр үтүө холобурунан кини столицата Ташкент буолар. Куоратка албох өтэстээх саҥа дыһалар, уулу-салар тутулунулар. Ленин плещадата, Парадтар аллеялары түсөһүлүн оҥоһулунулар. Ол-тын баран куорат үтүө киргэһинэн дыһалар, уулуосалар, кварталлар буолаллар. 1966 сыл-лаахха буолбут сир хамсаалынын хэһинтээн саҥа бэртээхэй кварталлар, дыһалар, паркалар тутулунулар. Ташкент олохтоохторо бэйэлэрин кварталларын москвичтар, ленинградтар, украинецтар, белорусстар ааттарынан ааттаа-һаллар.

Республика кыйыа көмүс юбилейн көрсө кини бары үлэһиттэрэ өссө таһаарымлаах-тык үлэһиттэр. Билигин хас биһрдик үлэ-һит Ийэ дойдутун үлэһэ саҥа кыйымыларынан, наука, культура уонна искусство саҥа чэл-гийэ сайдымытынан төрдөргө дуулуһар.

Г. ИГНАТЬЕВ,
ССТА корр.

Ташкент.

ТАШКЕНТ—советскэй Узбе-кистон столицата, дойду бодом промышленнай, культурнай уон-на научнай киһиэ. Техника тийэх ситиһинитинэн сөбүлэһимит пред-принимелар. Наукалар Академия-лара, үрдүк уорак заведениелара, библиотекар, музейдар, театр-дар—кырдыаас уонна аныгы Ташкент, киэҥ туттуулар. Бы-дыртан куорат күн-түүн үүнэр, сайдар, эдэригэр түһөр. Үтүө а-дыатыһыны өкөрбүт сир хамсаа-һынын хэһинтээн 7 мөлүүһөнтөн таһа квадратнай метр олоһор дьыа туһаа киллэриһинэ. Би-һиги үтүө национальнастаах Ийэ дойдубут норуоттарын добордо-һууларын симвоһунан буолбут Ташкент куораты тутууга дойду барыта көмөлөһүтэ.

Куорат 22 тыһыынча гектар сиригэр 1 мөлүүһөн 552 ты-һыынча киһи олоһор. Ташкент илиһин дойдулар дьигиһээх мяктырынан буолла.

«Биһиги норуоттар икки ар-дыларыгар улуу добордоһуубут океаннааһар дьиргэ, хайагааһар үрдүк, көмүстөөдөр маһахан, ти-мирдөөдөр кытаанах, буурбатаа-дар күүстээх» дьин Узбекистан-на маһаага элбэттар.

СИМОНОВА: Ташкент киһи чааһыгар тутуллубут В. И. Ленин аатынан Кини музей филиала.

А. КУЗЯРИН фотота.
ССТА фотехрониката.

ХОРГЭЗМСКАЯ УОБАЛАС. На-циональной орнаменттарынан киһигэтиһилибит тарнаһкалары, бү-лүүдэллери үтүө маһаһымынарга, остолобуойдарга, кафеларга ко-руохха сөп. Ити иһинтэри Богат-скэй аройуон Нариманов аатынан көлөһүн керамическай сыарын маастардара өкөрөллөр.

Сыах өҥөһөн таһаарар бө-рөдүүһүлэлэ атыһаһааччылар-га сирдэрбэттар.

СИМОНОВА: керамическай оҥоһуктары ойуулааччы-худож-ник Назира Ахмедова.

А. КУЗЯРИН, А. УСМАНОВ
фотолара.
ССТА фотехрониката.

Туркмения киэҥ туттуута

Туркменистан үлэһиттэрэ ба-һаарын республикаларын кыйыа көмүс юбилейн хайаһыстыбан-най уонна культурнай тутуу бары участвастарыгар кыйыы-ларынан көрсөллөр. Бу күнүгэрэ киһилэр үйэ аһарын албан аа-таах түмүктэрин таһаараллар. Республика промышленноба би-һиги 80 салаалаах, киһи бө-рөдүүһүлүтүн кээһийэ 50 сыл у-стата 130 төгүлтан ордух улаатта. Хлопоты хомуйуу кээһийэ 90 то-гул элбэһэ.

Утукаһынаах ситиһинлэринэн республика үлэһиттэрэ саамай сөһкө киэҥ туттаалар. Киһилэр ордух Каракум кумах куйаарын сыйыһытынан киэҥ туттааллар. Туркменистанта Каракум кана-лын албох өрүһүнэн ааттыһаллар. Канал тутуллуутун түмүгэр үй-лэр туһары өлүгүрөн сыһыт сирдэр туһаа таһаарыһынылар, 450 тыһыынча гектар сир си-һигэрдиллэнэ, сүүһүнэн таһымыска гектар мөччирэн сирэ үөскэһэ. Канал кытылларыгар кырыс сир 14 хайыһыстыбылара тариһи-һилэр, киһилэртөн аһыа хлоп-оты үүнэриһинэн дьарыктаналлар. Кэһыт сыллааһа республика Ийэ дойдута мөлүүһөнтөн таһа тонна хлопоты биэрбитэ, ол иһи-гэр канаа зонатыттан 430 ты-һыынча тонна хлопот хомуллубу-та. Канал тутуллуутунан сибээс-тээн Захмет, Головное, Ичкен, Ка-рамет-Нияз дьин саҥа куораттар, бөһүөлөктөр үөскэтиһилэр. Канал уопсай уһуна 900 километрга киһийэн биллэн Кызыл Арватка чугаһаата. Билигин аан дойдута

саамай улууканнаах гидрохими-ческай тутуу төрдүс учарата оҥоһуллан эрэр. Бары үлэһиттэриһэ, канаа уопсай уһу-на 1400 километрге таһаһаһа.

Иһиги Каракумнар таһыан-аһаа баайдар. Газ турба устуу дойду киһингэр барар.

Газовый индустрия—республика саамай эдэр салаа—киһи үөскэһитэ өссө уочаа сыла кы-һа иһик. Ол таһаан, баранхаймы-үйэ 100 миллиардан таһа кубо-метр газ хостонно. Шатлыкскэй-га баар газ хамсааһа 1 триллион кубометрыһын кээһийдөнэр.

Республикада электроэнергия күүскэ сыйыһа.—50 сыл анараа өттүгэр уоту Мурғабтаагы ГЭС уонна аһыаах ахсааннаах до-боктар биэрэллэр. Өттөн биһи-гин Бахменскэйдөөһи ГЭС, Красноводскэйдөөһи ГЭС, Небит-Дагтаагы газотурбиннай ГРЭС уонна да атын күүстээх станция-лар мөлүүһүнүн киловатт-часе электроэнергияны биэрэллэр. Ка-ракум биэрэгэр Марыйскэйдөөһи ГРЭС бастагы учарата тутулун-на.

Каракум канал зонатыгар га-зопроводтар тутуллууларыгар, иодун күүстээх электростанция-лар оҥоһуллууларыгар быраат-ты Туркменистанта Ийэ дойду барыта көмөлөһөр. Ол да иһин киһи ситиһинлэринэн республика үлэһиттэри сөргө биһиги улуу Ийэ дойдубут бырааттыы но-руоттара бары киэҥ туттааллар.

Е. РУБЧИКОВА,
ССТА корр.

Ашхабад.

СЫЫППАРАЛАР УОННА ЧАХЧЫЛАР

УЗБЕКСКОЙ ССР

● 1924 сыл аһыммыс 27 күнүгэр тариалибитэ. Республика светобизор 1 автономной республика, 11 уобалас, 128 аройуон, 928 китилэр уонна аһа Советтэргэ, 68 куорат, 85 күүстээх тийигээт бөһүөлөктөр киһилэр, Советскэй бөлөһө сылларыгар 38 куорат үөскэһэ.

● Узбеконей ССР кыйыһымыһа үйэ аһарыгар 3 төгү-төн ордух элбэһэ. Манка 100-төн таһа национальностар уонна народностар предствителлэргэ бырааттым добордоһон олоһоллор, үлэһиттэр.

● Республикада үрдүн уонна аһаалаах орто үөрэттээ 650 тыһыынча специалист үлэһит.

● 50 сыл устата 100-төн таһа мөлүүһөн тонна хлопок атыһаһа.

● Аһыһыт уорак быйыһыгар 4,754 тыһыынча оҥо оҥоһо-ларга үөрэммитэ. 2 университет, барыта үрдүн уорак 47 за-ведениета баар. Олорон 233,7 тыһыынча студент үөрэнэр.

● 253 хайыа, 62 суррунаа 13 мөлүүһөн элекһилэриһин таһаарыһаллар. 24 театр, 29 музей үлэһит.

ТУРКМЕНСКОЙ ССР

● Территорията—488,1 тыһыынча квадратнай километр. Населениһиһа—2 мөлүүһөн 428 тыһыынча.

● 1974 сылга 15,8 мөлүүһөн тонна нефть хостонноба. На-сипетка бүтүүтэ 65 миллиард кубометр газ кыһаһа.

● Советскэй бөлөһө сылларыгар 29,3 мөлүүһөн квадрат-най метр аһаһаа олоһор быһа тутулунна.

● 1529 оҥоһоһага 608,2 тыһыынча оҥо үөрэнэр.

● Республика норуотун хайаһыстыбатыгар 55,000 турк-мен-специалист үлэһит.

● Дьон борродуһаһыттарыстабыллар 6000 араа, 17000 орто медицинскэй персонал үлэһит.

● Туркменскэй ССР Ленин орденнаан уонна Норуоттар Добордоһуулары орденнаан наһарааһыһыһа, 300 киһи Социалистическай Ула Геройун аатын сүөгэр.

